

Vážená smútiaca rodina,
vážené smútočné zhromaždenie,

odchodom kardinála Jozefa Tomka strácame charizmatického človeka, významnú duchovnú osobnosť a rešpektovaného predstaviteľa katolíckej cirkvi. Ale strácame srdcu blízkeho človeka, ktorý bol súčasťou našich myšlienok a našej viery.

Znamenal pre nás veľmi veľa a my sme veľa znamenali preňho. O to bolestnejšia je chvíľa rozlúčky. Na druhej strane nám dodáva nádej poznanie, že jeho pozemská púť sa síce uzavrela – no jeho odkaz, jeho celoživotné dielo tu ostáva s nami.

Väčšinu života prežil mimo svojej vlasti, bol s ňou však úzko spojený. Sám o sebe hovoril: „Hoci som nežil na Slovensku, žil som pre Slovensko.“ Získal si úctu niekoľkých generácií svojich krajanov. Rád a pravidelne sa vracal do Udavského, ktoré nikdy neprestalo byť jeho domovom, nezabudol dokonca ani na ľubozvučné nárečie svojich rodákov.

Do jeho života, tak ako do osudov mnohých duchovných či veriacich, nemilosrdne zasiahol komunistický režim. Jeho nástup zastihol Jozefa Tomka počas štúdií v Ríme. Podobne ako mnohí jeho rovesníci, rozhodol sa nevrátiť do vlasti, kde by ho nepochybne čakali perzekúcie a útlak. Nikdy mu však neprestalo záležať na tom, aby sa myšlienky viery a slobody šírili aj v neprajnej atmosfére.

Pomáhal utekajúcim pred svojvôľou komunistického režimu, aj slovenským kňazom, ktorí nemohli doma slobodne vykonávať kňazskú službu. Vydobyl si uznanie cirkevných autorít, požíval dôveru štyroch pápežov. Jeho rady a skúsenosti využívali aj Ján Pavol II. a Benedikt XVI.

Zapísal sa do dejín ako Slovak s doteraz najvyšším postavením vo vatikánskej cirkevnej hierarchii. Ale zároveň je zapísaný v našich

srdciach ako ten, kto nám dodával optimizmus a nádej. Napriek vysokému veku pôsobil povzbudzujúco a odhodlane – mala som možnosť presvedčiť sa o tom na našom stretnutí v decembri roku 2020 počas mojej návštevy Vatikánu.

Vkladal do viery srdce, dával jej skutočný ľudský rozmer. Považoval za jej poslanie ľudí posilňovať a zbližovať. Viera v jeho chápaní vychádzala predovšetkým z dôvery a lásky – a bolo v nej miesto aj pre ateistov, či stúpencom iných náboženstiev. Potvrdzujú to aj jeho slová: „Ekumenizmus je pre nás veriacich povinnosť viery. Je prianím Ježiša Krista, „aby všetci jedno boli“.

Dovoľte mi pri rozlúčke s kardinálom Tomkom adresovať mu naposledy slová úcty a obdivu.

Vaša Eminencia, ďakujem Vám za všetko, čo ste urobili. Verím, že Váš odkaz a Váš duch, ktorým ste nás obdarovali, nám pomôže prejsť aj dnešnými ťažkými časmi. Pomôže nám spájať sa, rozumieť si, správať sa k sebe ohľaduplne a ľudsky. Oživí v nás i medzi nami vzájomný rešpekt, súcitu a lásku k blížnemu. Vaše poslanstvo nás bude viesť ako hlas srdca, viery a svedomia.